

Pháp thoại trên chuyên xe hành hương Ấn Độ 2025

Sư Giác Nguyên giảng

Kalama tri ân đh Nguyễn Thị Ngọc Ánh ghi chép.

[16/03/2025 - 04:46 - anhlibrary]

Đang đi Ấn Độ nhưng mà bà con nào có đọc các bài viết của tôi. Tôi có phân biệt rất là rõ, đó là chúng ta đang đi đến hay là đang đi về. Ấn độ không phải là chỗ đến mà nó là chỗ về. Khi nào mà chúng ta sang Ấn Độ mà cái miệng mình nói là tôi đi qua Ấn Độ là chưa mà chúng ta phải nói đi về. Tôi xin kể bà con nghe một chuyện rất là nhỏ mà đối với tôi nó rất là quan trọng. Năm nay tôi 56 tuổi, cách đây 36 năm về trước, tôi ở Đà Nẵng. Năm nào tôi cũng bay ra Đà Nẵng. Thì cứ mỗi lần mà tôi từ giả bà con để tôi về Nam thì họ tiễn tôi bằng một câu buộc tôi phải quay trở lại nói là: bao giờ Sư, tết này Sư có về không? cái câu đó người miền Nam không biết nói như vậy. Người miền Nam không biết đến câu nói đó. Người miền Trung, miền ngoài thì biết câu nói đó. “Tết này Sư có về không?”. Có nghĩa là Đà Nẵng là cái chỗ mà Sư phải về. Còn Tết này Sư có ra không? thì cái ra đó nó yếu lắm, nhưng Tết này Sư có về không? thì Ấn Độ cũng vậy, Ấn Độ không phải là cái chỗ đến mà nó hơn như vậy, nó là chỗ về là vì sao? Là bởi vì chúng ta lang thang rất là nhiều nơi, chúng ta gặp rất là nhiều người, chúng ta tới rất là nhiều chỗ nhưng mà phải nói là chúng ta có bao nhiêu tuổi đi nữa chúng ta cũng vẫn rất là bơ vơ, rất là đơn độc khi mà không có Phật Pháp. Tôi nghĩ rằng nếu mà không có Phật pháp thì chúng ta không có lý do gì mà 100 người lạ mà có thể ở vui vẻ bên nhau, ăn bên nhau và ngủ bên nhau như mây ngày nay. Cho nên chúng ta phải cảm kích Đức Phật và không có Đức Phật thì các vị có thể nghĩ rằng có Chúa, Chúa cũng có thể đem người ta về với nhau. Nhưng mà xin thưa với bà con rằng ở đây chúng tôi không hề làm cái chuyện so sánh là ai hơn ai, ai tốt, ai xấu mà chỉ nói rằng chẳng những Đức Phật đem chúng ta về với nhau mà Ngài còn giúp ta hiểu rằng mình là cái gì và người xung quanh mình là cái gì? Và khi gặp nhau chúng ta phải làm cái gì? Đó là cái mà Đức Phật Ngài dạy cho mình chứ không phải là Ngài chỉ đem cho mình về với nhau, thương nhau là đủ nha. Bởi vì nếu mà thương nhau là đủ thì cái cuộc hôn nhân là xong rồi. Cho nên trong cái chuyện đi này bài nói chuyện đầu tiên là tôi cũng xin nhắc bà con một chuyện đó là chúng ta không phải đi qua Ấn Độ, chúng ta không phải đi tới Ấn Độ mà chúng ta là đi về Ấn Độ. Đi về gặp Phật để tìm lại mình, đó là một chuyện.

Chuyện thứ hai tôi nghĩ là quan trọng hơn nữa mà tôi nghĩ bà con nghe cái này chắc chịu không nổi. Chúng ta có hai cách hành hương, chúng ta có hai cách hành hương:

- Mở mắt ra là mình thấy được những cái mà thuộc về vật chất.
- Nhắm mắt lại chúng ta thấy được những cái mà con mắt nó không có thấy được.

Chúng ta có hai cách để chiêm ngưỡng Đức Phật:

- Cách một là chiêm ngưỡng bằng con mắt đến được Bồ Đề Đạo Tràng, chỗ Ngài thành đạo, đến Lumbini chỗ Ngài Đản sinh, đến Kushinagar chỗ Ngài viên tịch. Đó là chúng ta hành hương bằng con mắt.

- Nhưng mà hiếm có người nào biết hành hương bằng cái tâm, bằng cái tim, bằng cái óc lắm, xài toàn bằng con mắt không. Cho nên tôi muốn nói trong đoàn này nè, mình hành hương bằng 6 căn chứ không phải hành hương bằng con mắt.

Đa phần Phật tử Việt Nam đi qua đây hành hương bằng cái gì? Bằng thân căn và nhãn căn thô và thêm cái nhĩ căn:

- Thân căn là cái gì? Là cái đi, chỉ có cái đi thôi.
- Còn nhãn căn là chỉ có nhìn thôi.
- Còn ở tử căn này là nhiều lắm là nghe mùi trầm, nghe mùi lài thôi.

Nhưng mà tôi muốn quý vị phải đi bằng cái ý căn nữa. Đi để hiểu vì sao mà mình có mặt trên đất Ấn này, đi để về lại cái quê cha, đất tổ. Quý vị có biết rằng tôi xa xứ Việt Nam gần 30 năm, lần đầu tiên tôi có mặt ở Ấn Độ. Trong khi rất nhiều người ở trong đây đi qua Ấn Độ mấy lần, đây là lần

đầu tiên phải nói là đêm hôm qua, lúc hai giờ sáng máy bay sắp đáp xuống tôi rất là xúc động, xúc động lắm luôn. Bây giờ kể lại tôi cũng còn có chút ghen. Tôi nhìn xuống tôi không thấy phi trường New Delhi, mà tôi nhìn xuống tôi thấy Đức Phật và Chư Tăng đi bát. Tôi nhìn xuống tôi thấy bà Visākha cầm cái y choàng tẩm (mahālatā) cúng dường cho Phật lần đầu. Tôi nhìn xuống tôi thấy ông Cấp Cô Độc lụm cụm đi vào chùa tìm Ngài Xá Lợi Phất.

Chúng ta có rất là nhiều câu chuyện về Đức Phật, về Chư Tăng trên cái mảnh đất này. Chẳng hạn như sáng nay ông... cho biết rằng là chúng ta sẽ đi đến thành Sankassa, cái chỗ đó nó là cái huyền thoại trong Đạo Phật, tức là sau cái mùa an cư thứ 7 thì Đức Phật thuyết A Tỳ Đàm trên cõi trời, Ngài trở về nhân gian thì cái chân cầu thang mà chạm mặt đất, chạm ngay ngay cái chỗ Sankassa. Các vị có biết rằng trên trái đất này, thiên tai, động đất, núi lửa, bão lụt thì ở đâu cũng có thể xảy ra, địa chấn xáo trộn, địa quyền, lớp vỏ địa cầu, v.v.. và v.v.. Nhưng trong kinh nói có bốn chỗ mà không bao giờ bị động đất được, các vị có nghe cái này chưa?

- Một là Bồ Đề Đạo Tràng. Cái chỗ đó là cái chỗ mà... cái này nói hơi tâm linh chút nha. Tức là trái đất này khi nó hình thành là cái Bồ Đề Đạo Tràng hình thành đầu tiên.

- Cái chuyện thứ hai đó là cái chỗ ngồi mà Đức Phật Thích Ca mình Ngài đắc đạo, chỗ nào mà Chư Phật ngồi đắc đạo chỗ đó cho đến khi trái đất nó hoại nó không có bị hủy bởi địa chấn.

Ví dụ như Đức Phật Thích Ca Mâu Ni Ngài có quê hương là ở Kapilavatthu, Kaska có quê hương là Benares (Varanasi). Đức Phật Thích Ca Mâu Ni thành đạo dưới gốc Bồ Đề, Đức Phật Di Lạc thành Phật ở Banarasi.

Lúc đó chúng tôi đã rời khỏi Ấn Độ rồi thì có bốn chỗ không bao giờ bị địa chấn làm hư hao:

- Một là cái chỗ Phật thành Đạo.

- Chỗ thứ hai là chỗ kê cái giường của Đức Phật, ở trong chùa Kỳ Viên.

- Chỗ thứ ba là cái chân cầu thang mà mình sẽ đi đó.

- Cái chỗ thứ tư là chỗ Ngài chuyển Pháp Luân, đó là những cái chỗ mà cho đến bao giờ trái đất nó hoại tan thì bốn chỗ đó là không có bị. Mình đi Ấn Độ mình phải biết chuyện đó.

Một chuyện nữa là đúng ra tôi phải nói, tôi tản rộng nó ra, nói cho nhiều buổi nhưng mà bây giờ biết đâu chiều nay tôi mất sao. Tôi ước ao là tôi không cần sống lâu, tôi chỉ mong rằng tôi được chết ở một cái chỗ nào đó trong một cái tâm thái đẹp nhất và tôi gục xuống tôi chết hay chết trong cái lần này nè tức là cái chết đẹp lắm. Tôi muốn tôi vào lễ tháp Đại Giác xong rồi tìm, mạch rồi cái giống gì đó đứt mạch máu, vỡ máu não gì đó mà chết trong đó là đẹp. Cho nên có thể buổi giảng này là buổi cuối cùng.

- Cái chuyện đầu tiên chúng tôi muốn nói với các vị là chúng ta đi sang Ấn Độ là về Ấn Độ chứ không phải là đi, nhớ cái ý đó nha.

- Cái ý thứ hai chúng ta đi Ấn Độ không phải đi hành hương bằng mắt mà là đi hành hương bằng tâm. Đi hành hương mà con mắt mở ra nó chỉ thấy được cái gì đó rất là vật chất, đi mà nhắm mắt lại vẫn thấy thì cái hành hương này là hành hương của tâm linh, nghe kịp chưa?

- Và cái thứ ba, tất cả những cái di tích mà chúng ta nhìn thấy bây giờ đó, phần lớn là đồ mới, tân tạo. Chúng ta có những trang sử cho chúng ta biết rằng cái chùa Kỳ Viên mà hôm nay chúng ta nhìn thấy nó là tân tạo là vì sao? là vì các vị tưởng tượng đi cách đây hai ngàn năm, cách đây hai ngàn năm thì chùa Kỳ Viên được mấy tuổi? mấy tuổi? ít nhất là 600 tuổi, đúng không ta, cách đây hai ngàn năm thì chùa Kỳ Viên ít nhất là 600 tuổi, xong chưa?

Thứ hai, sử nói, cái chùa ông Cấp Cô Độc cất, hư, người ta mới chồng lên trên cái nền đó là cái mái, cái chùa đó hư người ta mới chồng lên như vậy tất cả là... một đồng chồng luôn, không biết vợ, toàn là chồng không, chồng lên, nói chung là không có vợ, chồng và chồng, các vị tưởng tượng 2000 năm, nó đã 600 tuổi thì còn cái gì nữa.

Cho nên đi hành hương mà hành hương bằng mắt là sai rồi, hành hương bằng cái này nè [Sư chỉ vào cái đầu] hành hương bằng mắt là chỉ thấy được cái gì rất là vật chất, xong chưa? Đó, cái điều đó rất là quan trọng.

Còn một chỗ nữa là tất cả di tích đều là đồ mới hết, tôi nói ra cái chuyện này quý vị rất là giựt mình nè, hồi đêm hôm qua tôi bay tôi nhìn lên screen, screen của flight by route để biết bay đến đâu. Tôi bàng hoàng một chỗ đó là tổng diện tích trên trái đất này là ba phần tư là nước, đúng không? một phần tư còn lại là các lục địa và các lục địa có những lục địa nó dính liền nhau và có những cái lục

địa nó lẻ loi, chơi vơi như là Úc, đúng không? Chúng ta vô cùng và vô cùng may mắn khi mà đất Việt Nam nó dính liền với Ấn Độ, các vị có biết cái chuyện đó không? đất liền đất, sông liền sông, núi liền núi. Ở đây có ai biết chuyện đó không? Từ Việt Nam đi bộ qua được Ấn Độ không? vô cùng và vô cùng may mắn. Và tôi biết tôi nói cái này quý vị hồi hận nè, hồi hận vì sao đi Ấn Độ. Chúng ta có thể hành hương ngay tại đất Việt Nam, tại vì thời Đức Phật ở đất Việt Nam mình cũng có là một mảnh đất mà Chư Tăng cũng có lui tới mà mình không biết, lúc đó mang cái tên khác nha và tôi nói là cái này các vị nghe còn giạt mình nữa. Nếu chúng ta là những người khách đến đây, đến hành tinh này, chúng ta là những người khách từ những tinh cầu xa lạ đó, thì chúng ta có thể xem cả cái trái đất này đều là Thánh Tích được không? có hiểu tôi nói gì không? bởi vì chúng ta tưởng là mình trái đất mình lớn lắm? chứ không, trái đất mình rất là nhỏ trong cái vũ trụ mênh mông, mình nhỏ hơn là cái hạt cát trong sa mạc nữa hiểu không? Cho nên trên cái hạt cát đó có 5 vị Phật ra đời như vậy cái hạt cát đó có đáng được gọi là Thánh Tích không? đáng không? bất cứ nơi nào trên hạt cát đó cũng là Thánh Tích hết chứ không nhất thiết phải exactly cái chỗ này, chúng ta vô cùng may mắn nhưng mà chưa may mắn, cái này mới quan trọng:

Chúng ta biết rằng là ông nội của mình là Elon Musk rất là giàu, đúng không? nhưng mà mình ăn toàn là mì gói không. Đó chính là cái hoàn cảnh của Phật tử Việt Nam. Ông nội của mình là Elon Musk, cha đẻ của Tesla, ông ngoại mình là Bill Gates cha đẻ của Microsoft mà con cháu ăn toàn là chén mè mà đưng mì gói không.

Cái giáo pháp Đức Phật hay như vậy đó mà Phật tử Việt Nam có chịu học đạo không? học toàn là ba mớ không. Bây giờ mới hiểu là ông ngoại mình là Bill Gates, ông nội mình là Elon Musk, mà con cháu ăn toàn là mì gói là chỗ đó, đau lắm, đau lắm.

Cho nên đến Ấn Độ phải nhớ rằng những Thánh Tích mà mình thấy được, mình sờ được nó không bằng cái Thánh tích mà mình phải cảm bằng cái Tâm. Đó chính là Tam Tạng, tôi dám bảo đảm 1000% là trong số những người đặt chân lên đất Ấn Độ này, ai có giáo lý thì công đức sẽ nhiều hơn người kia gấp vạn lần, vì sao vậy? vì chúng ta chỉ nhắm mắt niệm Phật mà không biết Phật là ai, Phật dạy cái gì, vì sao, nhờ gì mà trở thành Phật mình không biết, thì khi mình lay, giống như mình lay một ông thần vậy thôi. Cho nên biết được giáo lý, lay Phật thì công đức mới là vô lượng. Và Phật tử Việt Nam không được học cái này. Đó là ai cũng muốn được công đức vô lượng nhưng mà chúng ta làm công đức không bằng cái tâm vô lượng có hiểu được cái đó? Muốn được công đức vô lượng thì anh phải làm bằng cái tâm vô lượng, cái tâm vô lượng là sao? Từ vô lượng, Tín vô lượng, Trí vô lượng, Ly tham vô lượng, Vô sanh vô lượng.

- Thế nào là Từ vô lượng? nhặt một cái miếng rác bỏ vào thùng mong cho người khác không có thấy rác, mong cho thành phố không ô nhiễm, thì cái miếng rác đó được nhặt bằng tâm vô lượng. Một miếng rác tính liệng rồi, nhưng mà thôi lượm bỏ vô thùng rác, quý vị không muốn thành phố bị ô nhiễm, đó là tâm vô lượng. Chứ không cần đến bảo tháp ghê lắm, chuyện nhỏ thôi, đó là Tâm vô lượng đó là Từ Tâm vô lượng.

- Trí vô lượng là sao? Cái này quan trọng nè, Trí vô lượng có nghĩa là cái gì hay thì con học, con xin nguyện trước Tam Bảo cái gì hay thì con học, con không có lựa ai, con không có phân biệt ai, nghe kịp không? cái đó rất là quan trọng, cái gì hay con học, cái người tốt có cái để con học, người xấu cũng có cái để con học. Có cái để con học con theo, có cái để con học con tránh. Luôn luôn học bằng cái tâm thái như vậy thì được gọi là Trí vô lượng.

- Ly sanh vô lượng là sao? ở đời không có gì để mình bắt mẫn hết, mình thích cái gì đó là do mình hiểu lầm và mình bắt mẫn cái gì đó là do mình hiểu lầm. Trong cái chuyện đi này bụi nhiều, mình biết vốn dĩ thế giới nó là như vậy, đủ điều kiện thì đi có bụi thôi, chưa hẳn chỗ không có bụi là tốt. Biết chuyện đó không? chỗ không có bụi chưa chắc tốt hơn chỗ này. Quý vị biết chỗ nào không có bụi không? tiền, tôi đem quý vị ra ngoài đảo làm gì có bụi, tôi đem các vị lên Nam cực làm gì có bụi. Như vậy thì cái chỗ có bụi ít nhất nó cũng cho mình biết là chỗ có người sinh hoạt đúng không? Và chưa hết từng cái miếng bụi ở đây nó cho mình có dịp để mình nhớ lại ngày xưa Đức Phật và Chư Tăng đã từng sống trong cái chỗ như vậy đó, dĩ nhiên hồi xưa nó khác bây giờ nhiều, nhưng mà mình cũng phải nhìn nhận là trên mặt đất này ngày xưa Đức Phật và ...tôi nhớ đêm hôm qua ở trên máy bay tôi nghĩ đến hai câu tôi xúc động lắm:

“Bụi tay mà vốc bụi đường,

Nhớ xưa Thiên Thệ vẫn thường qua đây”.

Thương hai câu đó lắm, tự nhiên trên máy bay tôi nghĩ đây thôi:

“Đưa tay ra vốc bụi đường. Nhớ xưa Thiên Thệ vẫn thường qua đây”.

Từ cái chỗ này ngày xưa Ngài đi và chúng ta có hai cách nghĩ về Đức Phật: một cách cận nhân tình và một cách là tôn giáo.

- Cách Tôn giáo đó là mình nghĩ một vị Chánh Đẳng Giác phù phép, thần thông, vạn năng.

- Rồi một cách cận nhân tình đó là ở một vị Sa Môn gọi là có tuệ giác, có từ tâm.

Các vị hỏi tôi vậy chứ Sư chọn cái nào? thì tôi sẽ nói rằng tôi không chọn gì hết mà tôi kết hợp. Tôi không chọn cái nào hết mà tôi kết hợp, tôi không có cụ thể hóa Đức Phật ngang với mình.

Cho tôi xin phép tôi nhắc lại một chuyện nhỏ bà con ở đây đừng hiểu lầm tội nghiệp tôi. Hòa

Thượng Nhật Hạnh, có người hỏi Hòa Thượng vậy chứ:

- Sư Ông cho con biết Sư Ông hình dung Đức Phật ra làm sao?

- Sư Ông suy nghĩ lát Sư Ông nói: Thầy nghĩ Đức Phật giống Thánh Gandhi nhưng đẹp trai hơn chút, Sư Ông Làng Mai nói vậy đó. Thầy nghĩ Đức Phật giống Thánh Gandhi nhưng đẹp trai hơn chút.

Cái đó thì Tây quá. Mà Phật mà được vẽ với kiểu Tàu áy thì mệt mỏi quá. Trong lòng tôi thì Đức Phật là tùy duyên. Có lúc Ngài như là một vị trời của vị Phạm Thiên vậy đó. Có lúc Ngài rất là gần với chúng ta vì Ngài có tất cả những cái gần với chúng ta và xa với chúng ta. Ở đây có ai hiểu cái đó không ta? Đức Phật có những cái rất là gần với mình, có những cái rất là xa với mình.

- Rất là gần mình là sao? Ngài cũng ăn uống, cũng đi đứng, cũng bệnh hoạn, cũng già, cũng yếu, cũng có lúc Ngài lia bỏ mọi thứ mà đi thì cái đó là những cái rất là gần với mình.

- Nhưng mà Ngài có những cái rất là xa mình thí dụ như cái tuệ giác của Ngài, cái từ tâm của Ngài đúng không? cái phước báo của Ngài làm sao mà gần mình được, mình phải trừ hao cái đó chứ, làm sao mà mình kéo Ngài xuống ngang với mình được mà sao mình nói là Ngài giống ai đó, đẹp trai hơn chút, cái đó là tôi không đồng ý. Ngài đặc biệt lắm, Ngài phi thường lắm tại vì mình không có học giáo lý mình không có tuệ nhãn, không có thiên nhãn, mình không có thấy, mỗi đêm trong Kinh nói Chư Thiên xuống châu hầu Đức Phật như là nấm sau mưa vậy, như lá mùa thu, Chư Thiên xuống hầu Phật.

Cho nên hôm nay chúng ta về Ấn Độ, chúng ta hành hương, chúng ta nhớ dùm mấy chuyện thôi:

- Đó là hành hương bằng mắt, bằng chân chưa đủ, mà phải bằng tâm, bằng tim, bằng lòng, bằng óc.

- Một chuyện nữa, tất cả những cái dấu mốc về địa dư nó chỉ mang tính tương đối thôi và đa phần những gì mình thấy được hôm nay là tân tạo. Cái quan trọng nhất là mình chỉ nhớ xác định chừng chừng chính cái mảnh đất này dưới cái gầm trời này ngày xưa có một đấng Đại Giác và một Tăng Đoàn phải nói là hoàn hảo, đứng đầu là Ngài Tôn Giả Xá Lợi Phất, Mục Kiền Liên và nếu chúng ta có niềm tin tôn giáo một tí thì chúng ta biết rằng không phải ở trên trời rớt xuống một Tôn Giả Xá Lợi Phất, không phải trên trời rớt xuống một Tôn Giả Mục Kiền Liên mà các vị đó phải tu hành bao nhiêu kiếp và các vị đã vô số kiếp giống như chúng ta vậy, vô số kiếp giống như chúng ta bây giờ, vô số kiếp, có nghĩa là cũng học đạo, rồi cũng làm những người cư sĩ có tóc, rồi cũng lặn lội đường xa, rồi hít bụi, rồi chịu nắng, rồi cũng ăn uống tầm bậy tầm bạ, rồi nằm bờ, ngủ bụi, hành hương, rồi nghe pháp vô số kiếp như vậy mới thành một Xá Lợi Phất, vô số kiếp như vậy mới thành Xá Lợi Phất, chứ không phải là khơi khơi tự nhiên là trên trời nó xuống một ngày Xá Lợi Phất là không đúng.

Để từng bước chân chúng ta đi hôm nay không phải là từng bước chân trên một cái vùng đất mang ý nghĩa địa dư lịch sử mà từng bước chân đây là từng bước chân mang cái giá trị tinh thần. Cứ tâm niệm thế này:

- Mỗi bước chân của con là con đi xa dần cái cõi khổ bờ mê.

- Mỗi bước chân của con đi là đi tiến dần về cái bờ giác của bến bờ giải thoát.

- Mỗi bước chân con đi là con đang rời xa cái con người cũ của con.

Không có cái gì mà đáng để mình vượt qua bằng bản thân mình, không có ai để mình cạnh tranh hay hơn chính mình cạnh tranh với mình ngày hôm qua, nghe kịp không? sống mà cạnh tranh....sống mà có cạnh tranh mới có tiến bộ. Nhưng, cái đối tượng đáng để mình cạnh tranh nhất chính là bản thân mình. Làm ơn nhớ cái câu này rất là quan trọng. Ngay trên mảnh đất Phật chúng ta về hành hương đi chung với nhau rất là vui, vui lắm luôn. Nhưng, làm sao lén lén tranh thủ

những khoảnh khắc mà một mình nó quý lắm. Ngồi một mình làm ơn lén lén ra cái góc nào ngồi một mình đã lắm, ngồi nhìn là biết ngày xưa chỗ này các Ngài đi bát nè, cái thất này đó là sống bằng niềm tin.

Còn sống bằng Thiên định, bằng Trí Tuệ là sao? Là ngồi thờ một chút. Chịu khó ngồi xuống thờ một chút. Hơi thở vào ra đó là vô thường của thân, lúc khó chịu, dễ chịu đó là vô thường của thân, lúc mới, lúc không mới là vô thường của thân.

Lúc thiện, lúc ác đó là vô thường của Tâm, chỉ nhớ nhiều đó thôi. Cứ thấy nó vào ra, để ý nó vào ra, trong lúc để ý như vậy biết đây là thiện, biết đây là bất thiện, biết đây là tị hiềm, biết đây là ái luyến, biết đây là bất mãn, biết đây là ganh tỵ, chỉ vậy thôi.

Đó là tu, cái bậy nhất của mình là mình thực hành tôn giáo mình cứ đợi những cái cao siêu, những cái mặc khải. Chứ thật ra Giác ngộ là gì? Là anh biết rõ anh bày bày chỗ nào? Anh thấy được bao nhiêu phần trăm thì anh giải thoát, giác ngộ được bấy nhiêu phần trăm. Có tin chuyện đó không? Tôi tuyệt đối tin điều đó. Trong Kinh nói chứ không phải tôi nói: con thấy được con bao nhiêu phần trăm thì con giải thoát bấy nhiêu phần trăm.

Có những người đi chùa mấy chục năm, họ tạo mấy chục mà sao họ không giải thoát vì cái họ thấy không đủ để bù cho cái họ không thấy, hiểu tôi nói không?

Thí dụ bị ung thư mà mỗi ngày ăn có một cọng tía tô thì làm sao chữa được ung thư, nghe kịp không?

Cho nên, không có ai đáng để mình cạnh tranh cho bằng chính mình ngày hôm qua, không có một đối tượng nào đáng để mình vượt qua bằng chính mình ngày hôm trước và hành hương là đi tìm cái đẹp để cuối đầu và có dịp để nhìn lại cái bậy của mình. Nhìn dưới góc Bồ Đề nhớ tại sao có người ngồi ở đây thành Phật còn có người bây giờ thì còn ngồi ở đây chỉ nhớ bao nhiêu đó là chính là hành hương. Và tôi nói bà con nghe một chuyện rất là kỳ mà mấy cái người có đầu óc kỳ kỳ thì nghe cũng thấy kỳ.

Các vị có biết câu chuyện bậy bạ này không? là mấy cô gái mà mới lớn bị bà mẹ dụ thế này, đừng có để ai nắm tay, nắm tay là có bầu, quý vị có nghe câu đó không? có không? có hả? con đừng để cho ai nắm tay con, nắm tay là có bầu. Cái câu đó đúng hay sai? Tôi đang nói Phật Pháp tôi không nói chuyện bậy. Con đừng để thằng nào nắm tay con, nó nắm tay con là con có bầu. Nghe tôi nói nè, hồi mình mới lớn thì mình nghe câu đó mình tin, mình sợ, nghe kịp không? khi mình lớn lên mình biết một chút nữa thì mình thấy cái câu đó là câu dọa, câu đó là câu nói sai. Nhưng mà lớn hơn chút nữa mình thấy câu đó là câu đúng, có ai hiểu cái này không ta? Nghe nè.

Bước một, mẹ nói rằng nó nắm tay có bầu mà mình tin đó là niềm tin của con nít. Tới lúc mình trưởng thành mình thấy nắm tay làm sao có bầu, đúng không?

Nhưng đến lúc mình trưởng thành thêm một chút nữa mình thấy đúng, nắm tay là có bầu, đúng, bởi vì nắm tay mà không có stop thì sao ta? Nó là điểm bắt đầu, nó có bầu là đằng sau, chứ không phải có bầu ở cái chỗ nắm tay. Bây giờ hiểu chưa? nó có bầu ngay chỗ phía sau. Nếu không có nắm tay thì làm sao có cái vụ phía sau. Bây giờ nghe kịp chưa?

Cho nên Phật pháp y chang như vậy. Mình nghe một cái câu Kinh có ba cách hiểu:

- Cách hiểu một, rất là trẻ con, có những câu Kinh mình nghe mình hiểu rất là ngây ngô, rất là ngờ ngẩn, rất là ngờ nghếch.

- Nhưng mà đến một thời gian sau mình hiểu câu Kinh đó với một nghĩa khác.

- Và tới lúc mình thực hành thì mình hiểu câu Kinh theo cái nghĩa khác.

Bây giờ hiểu chưa? Bây giờ hiểu tại sao nắm tay có bầu chưa? Nó rất là quan trọng, vô cùng quan trọng.

Có một câu chuyện này mà tôi kể hoài, cái ông đó...mấy người ở xa có nghe không? ông đó đi câu cá, rồi có ông thanh niên tới hỏi ảnh cái hộp quẹt để hút thuốc, biết câu chuyện đó không? ông già câu cá rồi có một anh thanh niên đến hỏi:

- Bác có hộp quẹt cho con mượn con hút thuốc.

Thì ông già ông nhìn cái cậu thanh niên này từ trên xuống, cái ông lắc đầu, ông nói:

- Tôi không có hút thuốc, tôi không có hộp quẹt, mà nếu có thì tôi cũng không có đưa cho cậu. Tôi không có hộp quẹt nhưng mà nếu có tôi cũng không có đưa. Thì cậu thanh niên đó nói thưa bác:

- Châu câu cá với bác cả mấy tháng rồi, cháu đâu có cái gì mà xúc phạm bác mà tại sao bác nói như vậy. Cháu có lỗi gì không? có lỗi gì với bác không?

- Ông nói không, không có lỗi là đằng khác, cậu dễ thương nữa là khác. Vấn đề nằm chỗ này, nếu tôi có hộp quẹt mà tôi đưa cho cậu thì thế nào cậu sẽ bắt chuyện và cậu sẽ làm quen với tôi, mà mình câu cá chung thế này, mà cứ ngày nào cũng nói chuyện sẽ có lúc mình thân và thế nào cũng sẽ có ngày tôi đưa cậu về nhà, mà tôi còn mền cậu nói gì con gái của tôi, đúng không? mà con gái tôi nó mền cậu thì thế nào hai đứa cũng đi xa hơn đúng không? thế nào có ngày đòi lấy nhau mà có lý nào tôi đi gả con gái tôi cho một cái thằng nghiện thuốc lá mà không có hộp quẹt. Nghe hiểu không?

Cho nên, cái giáo Pháp của Phật nó sâu ở chỗ này nè mà không ai để ý, từ pháp tu, từ con đường tu hành cho đến cái con đường sinh tử, Đức Phật Ngài xác định rằng, nghe cho kỹ nè: từ con đường tu hành cho đến con đường sinh tử nó đều diễn ra trên cái lộ trình có cái tên gọi rất là đặc biệt, đó là lộ trình Duyên Khởi.

Duyên Khởi là sao? Cái này có, cái kia có, cái này không, cái kia không, cái này sanh, cái kia sanh, cái này diệt, cái kia diệt. Đây là một công thức rất là nổi tiếng, rất là nổi tiếng, nhưng mà nó xui một chỗ là mình không có học giáo lý thì mình không biết rằng Phật pháp 45 cuốn Tạng nó nằm gọn trong câu đó: Cái này có là cái kia có, cái này không là cái kia không, là cái vụ nắm tay có bầu đó, bây giờ hiểu chưa? Cái chuyện tu hành là khi anh có cái lành này nó sẽ là điều kiện cho mấy cái lành lần sau, cái lành này nè sẽ là cái nền cho cái lành kia. Cái bất thiện này nè sẽ làm cái nền cho mấy cái bất thiện khác. Tin tôi đi, hãy tin tôi đi. Tôi tin chuyện đó như là tôi tin tôi có 10 ngón tay, từ chuyện tốt đến chuyện xấu, cái này làm nền cho cái kia. Nếu ngay từ đầu không tinh táo thì ta sẽ chết ngay từ cái lần nắm tay đầu tiên, nó đã chớm có bầu lúc đó rồi, nó đã có bầu ngay lúc nó nắm tay đầu tiên, nó có bầu cái kiểu nền, mùa covid có biết bệnh nền không? dân ở trong F1, F2 có bệnh nền phải không? Tất cả chúng ta đều khởi đi từ cái nền, cái bất thiện mình gọi là bệnh nền, còn cái thiện mình gọi là sức khỏe nền, khi mà anh có một sức khỏe nền, huyết áp anh OK, đường huyết anh OK, tim mạch anh OK, tim gan, phèo phổi anh OK, thì trên cái nền OK đó, every things OK. Còn một trong những cái thứ đó mà nó trực trặc thì nó sẽ là cái nền cho vô số thứ trực trặc khác, thí như tiểu đường, bắt đầu từ cái chuyện là anh không kiểm soát việc ăn uống. Từ cái chỗ không kiểm soát được miệng, không kiểm soát được bên trong đường huyết mà khi anh không kiểm soát được đường huyết thì cái thận anh nó lãnh đủ, cái thận nó lãnh đủ, mà từ cái chuyện mà anh không kiểm soát được cái miệng của anh đó, cái lưỡi của anh thành ra cái ngon, mà cái ngon nó có khúc thời biết không? Quý vị le lưỡi ra đi, cái ngọt, cái ngon nó nằm có khúc hà, nó qua khỏi cái phần đó nó hết. Tức quá, tôi đề quý vị xuống tôi bỏ cục kẹo ra thử, hiểu không? le lưỡi ra mình, trong đó có một phần biết ngọt, trong đó một phần biết mặn, biết phải không? Ở đây ai có học..thì cái phần mà mình thấy ngon nó chỉ là một phần nhỏ, một đoạn rất là ngắn, mình ăn ngon là vì sao? Mình phải xài tới cái lỗ mũi, đúng không? mình bị ngẹt mũi mình ăn nó bớt ngon là vì mình ăn mình cảm cả cái mùi, có những thức ăn mình phải cảm cả cái lỗ tai, có không? giòn giòn, trời đất, bắc kỳ giòn, nghĩa là anh ăn mà anh phải nghe nó rào rào anh mới thấy nó đã đúng không? như vậy thì có những món ăn phải ăn bằng xúc giác, ăn bằng thính giác, ăn bằng khứu giác, bằng vị giác, đúng chưa? Và có những cái ăn bằng tê giác nữa, ăn mà nó hơi tê tê nó mới ngon.

Cho nên, nhớ, bữa nay mình đi hành hương không phải mình hành hương bằng con mắt, không phải mình hành hương bằng cái chân mà còn ghê hơn vậy rất là nhiều.

Thì tôi nhắc bà con nhớ chuyện quan trọng, nói đi nói lại đó là hãy nhân cái chuyện hành hương này, xem đây là cơ hội ôn lại giáo lý Duyên Khởi.

Hãy nhớ cái này, trên đời không có chuyện gì là nhỏ, cứ tự đọc như con nít vậy đó, trên đời không có chuyện gì là nhỏ bởi vì nếu nó là nhỏ thì nó không phải là chuyện. Thống chế của Pháp có câu rất là hay: không có vấn đề nào là nhỏ, vì nếu nó là nhỏ nó không phải là vấn đề.

Và vấn đề lớn nhất của chúng ta là không biết vấn đề của mình nó nằm ở đâu, ở đây có ai nhớ. Cho nên cái chuyện gì nó cũng là điểm bắt đầu cho một chuỗi sự kiện khác, tôi dám bảo đảm một cái chuyện nhỏ xíu thôi, một ánh mắt, một cái nụ cười, một cái trề môi, một cái háy, nguýt, lườm, liếc, một nụ cười nhếch môi, nhếch mép mình tưởng không có gì, nhưng mà nó là điểm bắt đầu cho vô số chuyện về sau, nha, nhỏ xíu thôi, từ cái thiện qua tới cái ác, từ cái thiện qua tới cái ác nó điều

được bắt đầu từ những cái có rất là nhỏ, nhỏ lắm luôn thì cái chuyện mà mình đi hành hương này nè nó cũng là điểm bắt đầu cho một chuỗi gì đó, mà trời biết. Cái chuyện mình đi hành hương này nè nó là một điểm bắt đầu mà còn vì đâu dám bỏ tiền, bỏ công mà bay qua Ấn Độ, tôi dám bảo đảm cái khoảnh khắc mà quyết định đó rất là ngắn đúng không? rồi cái khoảnh khắc đó nó được nhân ra, nhân ra cái lúc mà nó đủ để mà ký tên, đủ để mà bóc phone ghi danh, trước đó nó chỉ là một cái ý niệm rất là nhỏ thôi.

Tôi biết có rất nhiều cái cuộc hôn nhân mấy chục năm, nó được bắt đầu bằng một quyết định rất là khó ngờ, ở đây có ai có gia đình biết chuyện đó không ta? Có những cuộc hôn nhân mấy chục năm, mà nó được bắt đầu bằng những quyết định rất là khó ngờ. Thí dụ như: họp lớp, cái bữa đó đừng đi họp lớp thì nó yên rồi, tự nhiên đi họp lớp. Ở đây có ai biết họp lớp không? “giả như hôm ấy đừng mưa, giả như hôm ấy đừng đưa em về” nó khỏe quá rồi. Đi họp lớp là một cái có, rồi tự nhiên đi sinh nhật lại gặp người bạn cũ, đúng lúc đó nó ngưng thì được rồi, hẹn ăn chè, ăn cháo đi, thế là nó về nó nấu chè cho mấy ăn cả đời.

Cho nên, chuyện gì hãy nhớ cái câu này của tôi nè: hãy cẩn thận với từng sự cố, sự kiện nhỏ nhất trong đời sống, bởi vì cái chút gì nó cũng có thể là điểm bắt đầu cho một chuỗi dài mà đủ để quyết định cuộc đời của mình, cái đó rất là quan trọng.

Mà thêm một chuyện nữa đó là các vị biết tôi rất lấy làm ngạc nhiên và rất là thật đáng tiếc mà thiệt là đáng tức khi mà Phật tử Việt Nam không được nhấn mạnh cái giáo lý Duyên Khởi.

Tôi muốn mượn cái bài giảng này tôi nhắc tới nhắc lui mấy lần, là từ cái nhìn này nè nó sẽ dẫn tới vô số cái nhìn khác mà cái nhìn của mình nó dẫn đến vô số cái khác để mình nhìn. Từ cái nhìn để mình dẫn đến nghe, ngửi, nếm, đụng và tư duy, và cái lỗ tai cũng vậy chỉ một cái câu nói, một cái câu thơ, một cái bài, một cái ca từ nào đó nó đủ cho mình bắt đầu một chuỗi sự kiện.

Ngửi cũng vậy, nếm cũng vậy, đụng cũng vậy. Các vị có biết câu nói, hình ảnh dễ hình dung, mùi, mùi có thể là điểm bắt đầu không? Tôi nè, có một lần khách đến nhà, khách thăm, rồi khách đi về, cái chỗ ngồi còn thơm, tôi buồn tới chiều luôn, buồn tới chiều luôn, mà từ dạo đó mỗi lần tôi nghe cái mùi Vichy là tôi sợ. Thế bữa hôm nó xúc dầu song thập thì nó êm quá rồi, đằng này, cái mặt mũi đó mà nó xài xài Vichy làm em buồn một buổi chiều, nghe kịp chưa? Rồi chưa hết, có biết món chè thưng không? tại sao mà nấu ngon như vậy, tức là có lần tôi ăn chè thưng tôi lại nhớ đến bả, mà cái chén chè bả múc có chút xíu thôi. Cho nên mình hãy cẩn thận, cái gì mình nhìn, cái gì mình nghe, cái gì mình ngửi, cái gì mình nếm, cái gì mình chạm đều là điểm bắt đầu cho một sự cố, sự kiện. 6 căn, 6 trần nó độc còn hơn là vịt xiêm nữa, độc lắm, nhớ cái đó. Chúng ta vì đâu mà quyết định đi Ấn Độ đó là một chuỗi Duyên Khởi. Đi Ấn Độ rồi cái cuộc hành hương này nó dẫn đầu cho cái gì? đó là một chuỗi Duyên Khởi. Mỗi một suy nghĩ, mỗi một hành động, mỗi một quyết định nó là một mắc xích quan trọng cho cái dòng đời tiếp nối của mình mà dòng đời đó nó không phải chỉ gói gọn ở trong cái trăm năm này đâu, mà nó còn kéo dài ra vô số kiếp nữa không phải ngẫu nhiên mà chúng ta là những người Việt Nam có mặt trên chiếc xe bus này, tôi không tin là ngẫu nhiên, và tôi cũng không tin là chúng ta ngẫu nhiên là người đàn bà Việt Nam trên chiếc xe, tại sao trên xe có người nam, người nữ, tại sao có người là ông Sư, có người không phải là ông Sư, ông Sư kiểu này mà không phải là ông Sư kiểu kia, nghe kịp không? rồi trong người nữ ở đây, mỗi người có phận đời, có một thân phận không giống nhau, có một hình hài không giống nhau, có một cái tâm thái, có một cái tình cảm mà tâm trạng có cảm xúc không giống nhau, ở đâu vậy? rồi cái thân phận, vị trí của mình trong xã hội, trong gia đình của mình, cái tình trạng sức khỏe, não trạng, tâm trạng, thể trạng của mình mấy cái trạng trạng đó nó không có giống nhau. Ở đâu nó ra như vậy? nó không phải là ngẫu nhiên, nó được bắt đầu từ một khoảnh khắc nào đó trong đời sống này hay là trong những cái tiền kiếp quá khứ.

Cho nên người ta nói rằng ông già đó ông dắt thằng bé, ông nội dắt đưa cháu tới trước một cái cây táo ông hỏi vậy chứ, cháu nói cho ông biết cái thời điểm tốt nhất để trồng cây táo này là lúc nào? Trong room ai trả lời được? trong phòng ai trả lời được? ông nội hỏi chứ cháu nói cho ông biết cái cây táo này nè, vì trái nó ngon lắm, ngon lắm luôn, thì ông hỏi cháu nói cho ông nội biết cái thời điểm tốt nhất để trồng cây táo này là lúc nào? Cái nó hỏi ông nội liền, nó hỏi vậy cây này trồng bao lâu có trái?

- Ông nội nói 10 năm.

- Cái nó nói như vậy có hai thời điểm tốt nhất để trồng cây này: một là 10 năm trước, hai là ngay bây giờ, nghe kịp không?

Cho nên có những người chỉ sống chìm về quá khứ không được. Chỉ sống mơ mộng tương lai cũng không được, mà chìm trong hiện tại cũng không được mà phải có cả ba thời cho nên thằng Mỹ có câu rất là hay:

Yesterday là history, mà tomorrow là mystery, mà today là presents". (Yesterday is history, tomorrow is a mystery, but today is a presents") That's right, it's called.

Hôm qua là lịch sử, ngày mai là huyền thoại, hôm nay nè là quà tặng. Đó là lý do vì đâu mà cái chữ present có hai nghĩa: một là gift món quà, hai là ngay bây giờ. Cái câu đó nó hay vô cùng, hay vô cùng. Cho nên trong Kinh mình nói có ba chữ hiện tại:

- Một cái việc thiện đáng làm nhất đó là việc thiện ngay bây giờ.

- Cái đối tượng đáng làm nhất là đối tượng ngay bây giờ.

- Và thời điểm đáng để làm nhất là thời điểm ngay bây giờ, nghe kịp không?

và bây giờ bắt đầu nghe cái này hơi nhưc đầu nè, và nếu ngay bây giờ mà ta xuất hiện thì ta đang tạo ra một cái quá khứ đẹp, một tương lai đẹp và một hiện tại đẹp đúng hay sai? đúng không? nghe cho kỹ đừng có dạ ầu. Nếu ngay bây giờ ta sống thiện thì ta đang tạo ra một cái quá khứ đẹp, một tương lai đẹp và một hiện tại đẹp? chết rồi.

Quá khứ của ngày mai, trời ơi, nếu ngay bây giờ ta sống thiện, ta đang tạo một quá khứ đẹp cho ngày mai và một tương lai đẹp cho hôm nay và một hiện tại đẹp cho bây giờ, có đúng không? như vậy có phải ta đang làm chủ tam thế không? yes. Chứ ta đâu có nói là ta không can thiệp tương lai được, được chứ, được và cái chuyện này nghe còn kỳ nữa nè, tương lai của ta thật ra đã được quyết định từ những ngày quá khứ, cái đó được không? nói cái câu đó đúng hay sai? Năm nay là năm 2025, năm 2021 tôi là một người nghiện ngập và bài bạc, tôi nợ 18 tỷ, năm 2021 là quá khứ hay là tương lai? Quá khứ. Theo quý vị 18 tỷ tôi trả đến năm 2030 hết không? hiểu chưa? Bây giờ hiểu chưa? Năm 2030 chưa tới đúng không? nhưng mà tôi biết rằng năm 2030 tôi vẫn là cái người nợ ngập đầu, có đúng không? như vậy có phải là tương lai của tôi đã được quyết định từ quá khứ không? được phải không? rồi. Do tôi quen với một cái bà không ra gì, nữ thì quen với thằng vũ phu, mà nam quen với đứa vũ nữ hiểu không? để ra một đám vũ công, Ok tôi mệt, tôi nghỉ chút.